

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI ALANINDA ULUSLARARASI VE ULUSAL DÜZENLEMELER

KVKK
KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI ALANINDA ULUSLARARASI VE ULUSAL DÜZENLEMELER

KVKK Yayınları No: 93

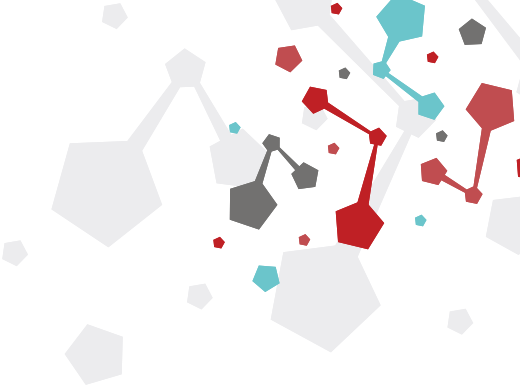
Haziran 2025, Ankara

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

Adres: Nasuh Akar Mahallesi
1407. Sokak No: 4 Çankaya/ANKARA

Telefon: 0 312 216 50 00

Web: www.kvkk.gov.tr

KVKK
KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

"Bu kitapta yer alan içeriklerin, bireysel kullanım dışında izin alınmadan kısmen ya da tamamen kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasaktır. Bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yasal işlem yapılacaktır. Ürünün tüm hakları saklıdır."

©Kişisel Verileri Koruma Kurumu

A. ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

1. Avrupa Konseyi Düzenlemeleri

a. 108 No'lu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi

Avrupa Konseyi, 1970'li yıllardan itibaren kişisel verilerin korunması alanında çalışmalar yapmaktadır. Yapılan çalışmalar neticesinde 28 Ocak 1981 tarihinde Strazburg'da imzaya açılan *"Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi"* 1 Ekim 1985 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, 28 Ocak 1981 tarihinde bu sözleşmeyi imzalayan ilk ülkelerden biri olmuştur ve Sözleşme, 17 Mart 2016 tarihli ve 29656 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak iç huku-

kumuza dâhil edilmiştir. Bugün 108 sayılı Sözleşme olarak da bilinen Sözleşme'nin temel amacı; her üye ülkede, uyruğu veya ikametgâhı ne olursa olsun gerçek kişilerin, temel hak ve özgürlüklerini ve özellikle kendilerini ilgilendiren kişisel nitelikteki verilerin otomatik yollarla işleme tabi tutulması karşısında özel yaşam haklarını güvence altına almaktır.

b. 181 No'lu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesine Ek Denetleyici Makamlar ve Sınır Aşan Veri Akışına İlişkin Protokol

Bu Protokol'de taraf devletler, ülkelerinde uygulanmak üzere kişisel verilerin korunması alanında görevlerini tam bağımsızlıkla yerine getirecek denetleyici makam kurmayı taahhüt etmiştir. Türkiye, bu Protokol'ü 8 Kasım 2001 tarihinde imzalamıştır ve Protokol, 5 Mayıs 2016 tarihli ve 29703 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak iç hukukumuza dâhil edilmiştir.

c. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin İlgili Hükümleri

Ülkemizin de kurucu üyeleri arasında bulunduğu Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan ve 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanıp 3 Eylül 1953'te yürürlüğe giren İnsan Hakları ve Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (AİHS), kişisel verilerin işlenmesi hakkında doğrudan bir düzenleme içermemekle birlikte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, geliştirdiği içtihatlarıyla kişisel verileri koruma altına almıştır.

Diğer taraftan belirtmek gerekir ki; AİHS'nin *"Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı"* başlıklı 8. maddesi;

1. *Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.*

2. *Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi,*

sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir." şeklindedir. Bu madde ile kişisel verilerin korunmasına doğrudan atıf yapılmamakla birlikte, esasen özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında yer alan kişisel veriler hukuken koruma altına alınmıştır.

2. Avrupa Birliği Düzenlemeleri

a. 95/46/EC Sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Direktifi

AB'de kişisel verilerin korunmasına ilişkin 1990'lı yıllarda başlayan çalışmalar neticesinde 1995 yılında Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi, *"Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin Direktif"*i (95/46/EC sayılı Direktif) kabul etmiştir. Bu Direktif'in temel amacı; AB üye ülkelerindeki kişisel verilerin korunmasına ilişkin düzenlemelerin birbiriyle uyumlaştırılmasıdır. AB üyesi ülkelerin, kişisel ve-

rilerin korunmasına ilişkin kanuni düzenlemeleri bu Direktif'e dayanmaktadır. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698 sayılı Kanun) da büyük ölçüde 95/46/EC sayılı Direktif esas alınarak hazırlanmıştır.

Diğer taraftan, AB'de 95/46/EC sayılı Direktif'e dayanan sektörel bazlı düzenlemeler de mevcuttur. Bu düzenlemelerden en önemlisi; 2002/58/EC sayılı *"Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Özel Hayatın Gizliliğinin Korunmasına İlişkin Direktif"*tir.

b. EU 2016/679 Sayılı Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR)

AB, kişisel verilerin korunması alanında ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak üzere 2012 yılında yeni bir tüzük çalışması başlatmıştır. Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan 2016/679 Sayılı Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü, 2016 yılında kabul edilmiş olup 25 Mayıs 2018 tarihinde 95/46/EC sayılı Direktif'i ilga ederek yürürlüğe girmiştir.

c. Diğer Düzenlemeler

Ayrıca kişisel verilerin korunmasına ilişkin uluslararası düzeyde, OECD'nin *"Özel Yaşamın Korunması ve Kişisel Verilerin Sınır Ötesi Akışına İlişkin Rehber İlkeleri"* (23 Eylül 1980) ve BM'nin *"Bilgisayarla İşlenen Kişisel Veri Dosyalarına İlişkin Rehber İlkeleri"* (14 Aralık 1990) bulunmaktadır.

B. ULUSAL DÜZENLEMELER

1. Anayasa

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (Anayasa) ikinci kısmında kişinin temel hak ve ödevleri düzenlenmektedir. Özel hayatın gizliliği de kişinin temel haklarından biridir. Bu hak, Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınmıştır. Teknolojik gelişmelerin temel hak ve hürriyetlere müdahale edebilmeyi kolay hale getirmiş olması ve bu durumun hukuki bir sorun olarak kendini göstermesi bu konuda yasal düzenlemeler yapmayı gerekli kılmıştır.

2010 yılında 5982 sayılı Kanun'la yapılan Anayasa değişikliği ile Anayasa'nın 20. maddesine bir fıkra eklenerek kişisel veriler, *"özel hayatın gizliliği ve*

korunması hakkı" kapsamında Anayasal güvence altına alınmıştır. Söz konusu fıkrada; *"Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."* hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa'da yer verilen bu düzenleme ile;

- Herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu,
- Bu hakkın; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilmeyi, bu verilere erişmeyi, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etmeyi ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsadığı,

- Kişisel verilerin, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği

hükme bağlanmıştır.

2. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

Türkiye'de kişisel verilerin korunmasına ilişkin ayrı bir kanun çıkarmak için ilk kez 1989 yılında bir komisyon oluşturulmuştur. Bu komisyon henüz çalışmalarını tamamlayamadan dağılmıştır. 2000 yılında yeni bir komisyon oluşturulmuş ve bu komisyon üç yıllık bir çalışmanın neticesinde bir kanun tasarısı hazırlamıştır. Fakat hazırlanan tasarı çeşitli nedenlerle kanunlaşamamıştır. 2008 ve 2014 yıllarında, Adalet Bakanlığı öncülüğünde yeni bir tasarı hazırlanıp Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulmuşsa da yasama dönemi sona erdiği için ilgili kanun teklifleri kadük hale gelmiştir.

Anayasa'da da kişisel verilerin korunmasıyla ilgili detaylı düzenlemelerin kanunla yapılacağı belirtilmektedir. Bu kapsamda, 26 Aralık 2014 tarihinde *"Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı"*

TBMM Başkanlığına sunulmuştur. Bu Tasarı, 24 Mart 2016 tarihinde kabul edilerek kanunlaşmış ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 7 Nisan 2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu

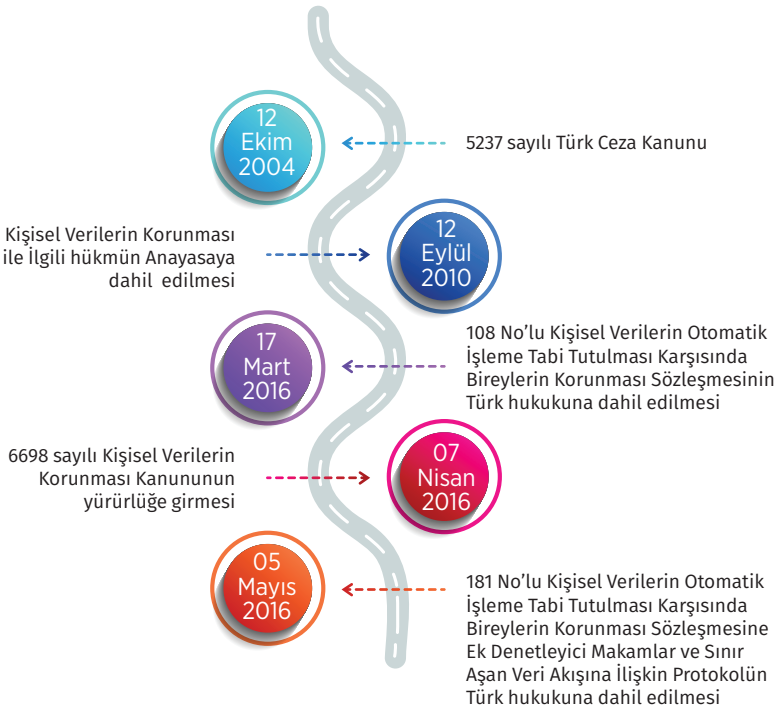
5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 135. maddesinde kişisel verilerin kaydedilmesi, 136. maddesinde verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, 138. maddesinde verileri yok etmeme filleri suç olarak düzenlenmiştir. Ayrıca TCK'nın 140. maddesinde bu suçlarla ilgili olarak tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

ULUSAL DÜZENLEMELER

KVKK
KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

Adres: Nasuh Akar Mahallesi
1407. Sokak No: 4
Çankaya/ANKARA
Telefon: 0 312 216 50 00
Web: www.kvkk.gov.tr

kvkkurumu